

Ήταν περασμένα τα μεσάνυχτα. Φωνή καμιά! Κανένα ζωντανό δεν έβγαζε φωνή στα ρημαγμένα μέρη. Και αν κάπου κάπου κανένα τριζόνι έκανε πως θα αρχίσει το παραπονιάρικο σκοπό του, ως κι αυτό σόπαινε από το φόβο του. Μακριά ακούστηκε και ένα πετεινάρι να λαλεί πίσω από κάτι χαλάσματα, μα και αυτού η φωνή τρομαγμένη πνίγηκε στο λαρύγγι του. Οι Τούρκοι κλεισμένοι στο Κάστρο. Οι Βενετσιάνοι τριγυρίζουν σαν τ' αγρίμια στην χώρα. Οι Αθηναίοι είναι τρυπωμένοι στα σπίτια τους.

Βρισκόμαστε στα 1687. Σβηστό ήταν το καντήλι της Αγίας Γλυκερίας στο Γαλάτσι, κοντά στην Αθήνα. Κανείς δεν πηγαίνει να προσκυνήσει. Και μόνο το κυπαρίσσι της εκκλησίας, που το φυσούσε ο άνεμος, πήγαινε και ερχότανε, και ο ίσκιος του στον τοίχο έμοιαζε σαν καλόγηρος τυλιγμένος στο ράσο του. Το αγιασμένο νερό κατρακυλούσε μουρμουρίζοντας τον κατήφορο και πότιζε ότι εύρισκε στο δρόμο του. Να, να και από κάτω από της όμορφης εκκλησίας το δρόμο κάποιος προβάλλει. Φτάνει σε κάτι χαλάσματα, βγάζει βαθύ αναστεναγμό, και ακούει πέρα από τον βράχο τον αντίλαλο του μόνο. Έρχεται γύρω γύρω από τα χαλάσματα, κουνώντας λυπημένα το κεφάλι του. Ποιος άλλος από σένα, άμοιρε Αθηναίε, θα μπορούσε να γνωρίσει το σπίτι του; Χαϊδεύει το αγιόκλημα, που είχε φυτεμένο με την δύστυχη την αδελφή του, σκύβει, παραμερίζει τις πέτρες σαν κάτι να γυρεύει. Έστερα φεύγει από κεί. Πάει κατά την εκκλησία, στέκεται, γονατίζει σε έναν τάφο εμπρός και φιλεί το μάρμαρο του. Χορτάριασε του γονιού ο τάφος!

-Μα γιατί κλαις σαν μικρό παιδί: τάχα θα ζεις και συ αύριο; Τα αγριολούλουδα χύνουν γύρω την μυρωδιά τους. Ξαπλώνεται στη γη, ακουμπά το κεφάλι του στον τάφο και, κοιτάζοντας τον ουρανό, ρωτά τι έφταιξε και έμεινε έρημος και μοναχός στον κόσμο! Αίφνης από τα Τουρκοβούνια κάποιος άλλος προβάλλει. Οι νυχτερίδες τρελά φτερουγίζουν και τρίζουν γύρω του. Κατεβαίνει μονοπάτι μονοπάτι, πηδά έναν έναν τους βράχους και κοιτάζει παντού σαν κάτι να ζητεί. Η αγριεμένη όψη του φαίνεται πιο άγρια μέσα στο σκοτάδι. Αλίμονο σ' εκείνον που θα τον βρει στο δρόμο του! Μα όσο πλησιάζει στην εκκλησία κοντά, τόσο μερώνει. -Γιατί κιτρίνισες και τρέμεις σαν κορίτσι, άγριε Γενίτσαρε; Σε λίγο βλέπει ένα μαύρο πράγμα να έρχεται

από το κάτω μέρος. Βαθύ σκοτάδι και δεν διακρίνει τι να είναι. Μα σε μια ξαφνική αστραπή βλέπει πως ήταν άνθρωπος. Ήταν Βενετσιάνος! Ο Γενίτσαρος έγινε πάλι Γενίτσαρος, βγάζει το χατζάρι του και χύνεται καταπάνω του. Μα να, και ο Βενετσιάνος δεν χωρατεύει. Πιάνει με το αριστερό χέρι του το δεξί του Γενίτσαρου. Σκουντιούνται σαν αγρίμια και με τα πολλά έρχονται κοντά στον τάφο. Πετιέται ο Αθηναίος με το σπαθί στο χέρι και βρίσκεται μπροστά τους.

-Εμένα βοήθα, πατριώτη, φωνάζει ελληνικά ο Βενετσιάνος, να σκοτώσουμε τον Τούρκο τον άπιστο! -Κανέναν δεν βοηθώ! Τους Τούρκους και τους Βενετσιάνους ας τους αγαπούν οι άμυαλοι λαϊκοί. Εγώ και τους δυο τους ξέρω εχθρούς της πατρίδας μου. Όποιος είναι πιο γερός, ας φάει τον άλλο, και τους δυο ας τους φάνε τα σκυλιά και τα κοράκια. Μα τραβηχτείτε από δω! Δεν θα αφήσω να χυθεί αίμα ανθρώπινο στου πατέρα μου, του γέρο Χωραφά, τον τάφο! Γιατί με φωνή από δυο στόματα ακούγεται: «Αδελφέ μου!»; Γιατί μεμιάς πέφτουν τ' άρματα κάτω; Γιατί ανοίγονται τρεις αγκαλιές; Ποιος το' λπιζε, ο πρώτος, που μικρό τον πήραν οι Γενίτσαροι, ο δεύτερος, που παιδάκι τον εξαγόρασαν οι Βενετσιάνοι, και ο μικρός, που στάθηκε πιο τυχερός, για πρώτη φορά να σμίξουν, και σαν εχθροί, στου πατέρα τους τον τάφο;

Κοντεύει να ξημερώσει. Τα πουλάκια μέσα στα χαμόκλαδα τινάζουν τα φτερά τους, βγάζοντας χαρωπή λαλιά. Το νυχτοπούλι κρύφτηκε στα χαλάσματα, να μην το βρει η μέρα. Τα άστρα τρεμοσβήνουν. Η νυχτερίδα έγινε άφαντη. Πόσο θα σάστιζε ο διαβάτης, αν περνώντας έβλεπε ένα Γραικό, ένα Γενίτσαρο και ένα Βενετσιάνο γονατισμένους σιμά σιμά, να χύνουν μαύρο δάκρυ σ' ένα τάφου λιθάρι!